

Hiiiviisas teollisuuskylä

ARVO-hanke / Ulla Lehtinen

FMT-päivä 26.5.2021

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

KERTTU SAALASTI
INSTITUUTTI

OULUN
YLIOPISTO

AUTAMME TEKEMÄÄN BISNESTÄ

ARVO-hanke

- = Vähähiilinen yritysekosysteemi maaseudun ratkaisuna kestävään kasvuun
- Toteutusaika: 1.4.2020 - 31.3.2022
- Budjetti 299 544 €
- Hankkeen toteuttavat yhteistyössä Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti ja NIHAK ry.
  - Yhteistyökumppaneina ja rahoittajina hankkeessa ovat Nivalan Teollisuuskylä Oy, Nivalan kaupunki ja Nivalan Kaukolämpö Oy
- Lisätietoja:
  - Ulla Lehtinen   ulla.lehtinen@oulu.fi, 050 476 1624
  - Jouni Kolvanki   jouni.kolvanki@nihak.fi, 050 3223 128
  - Jenna Finnilä   jenna.finnila@oulu.fi, 046 923 4499
  - <https://www.oulu.fi/ksi/arvo>

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

KERTTU SAALASTI
INSTITUUTTI
OULUN
YLIOPISTO

NIHAK
AUTAMME TEKEMÄÄN BISNESTÄ

Hankkeen tavoite

- Selvittää, mitä mahdollisuuksia yritysekosysteemissä on toteuttaa hiiliviisaita toimenpiteitä
  - Pilottikohteena Nivalan teollisuuskylä
- Luoda uusia toimintamalleja, jotka vähentävät yritysten hiilipäästöjä tuoden samalla taloudellista hyötyä yrityksille
  - Edistetään ja kannustetaan yrityksiä ottamaan käyttöön parhaita ratkaisuja.
- Lisätä yritysten tietoisuutta vähähiilisten ratkaisuiden hyödyistä
- Selvitetään biokaasulaitoksen optimaalista sijaintia
  - Ossi Kotavaara, KSI/ReX

Vähähiilisyys toimenpiteet

Kysely Nivalan teollisuuskylän yrityksille

- Yritysten jäte- ja sivuvirtojen sekä energiankulutuksen kartoitus

Hiilijalanjälki-laskuri

- Mahdollisuus laskea oma hiilijalanjälki ja löytää kannattavimmat päästövähennyskohteet

Kierrätyksen yhtenäistäminen teollisuuskylässä

- Yhtenäistämällä säästöjä jätteenkäsittelyn kustannuksiin
- Kierrätyksen tehostaminen

Webinaarit ja työpajat

- Lisätä tietoisuutta vähähiilisistä ratkaisuista ja niiden tuomista taloudellisista mahdollisuuksista

Nopeat kokeilut

- Yrityskohtaiset kokeilut
- Paikallinen uusiokäyttö "pop-up" – myynti
- Energiankulutuksen pienentäminen

Opas vähähiilisyteen

- Lisätä tietoisuutta vähähiilisistä ratkaisuista ja niiden tuomista taloudellisista mahdollisuuksista

Termit

Hiiliviisas yritys

Tietää hiilijalanjälkensä ja osaa seurata sitä.
Tietää, miten voi tuottaa hiilikädenjälkeä.
Tuntee tapoja pienentää ja tarvittaessa kompensoida hiilijalanjälkeään.
Osaa viestiä hiiliviisaudesta vastuullisesti.
Tietää, miten hiiliviisautta voi hyödyntää liiketoiminnassa.

Hiilidioksidi- ekvivalentti

Lyhenne CO₂e tai CO₂ekv.
Sisältää sekä itse hiilidioksidin, että muiden kasvihuonekaasujen päästöt muutettuina vastaamaan hiilidioksidin vaikutuksia.

Hiilijalanjälki

Oman toiminnan synnyttämien päästöjen kuormitus ilmastolle

Hiilikädenjälki

Pienentää toisten päästöjä ja siten jalanjälkeä. Ei voi käyttää pienentämään omaa jalanjälkeä.

Hiilikompensaatio

Kun päästöjä ei voi enempää pienentää, niitä hyvitetään.

Hiiliviisas teollisuuskylä

1. Toisen jäte on toisen raaka-aine = sivuvirtoja kierrätetään paikallisesti; toiminta synnyttää uusia tuote- ja yritysideoita
2. Tehokas lajittelu ja kierrätys: yhteiset sopimukset, ei turhia kuljetuksia
3. Hyödynnetään hukkalämpöä paikallisesti, paikallinen sähkön tuotanto
4. Yritykset kehittävät yhdessä toimintaansa siten, että hiilijalanjälki ja kustannukset pienevät

Teollisuuskylän hukkalämpöselvitys

- ARVO hankkeen kyselyssä (n=39 yritystä) selvitettiin hukkalämmön määrää ja kierrätyksen sovellettavuutta teollisuuskylässä. Tyypillisesti kaukolämpöä käytetään lämmitykseen ja lämpimään käyttöveteen ja sähköä tuotannon koneissa ja laitteissa.
- Hukkalämmön tuottajia löytyi useita ja 4 tarkasteluun otettua kohdetta tuottavat arviolta 10 000 MWh hukkalämpöä vuodessa. **Tämä energia vastaa yli 400 omakotitalon vuosikulutusta.**
- Energiatehokkuuteen liittyen Suomessa on menossa useita kokeiluja **kaksisuuntaisista kaukolämpöverkoista**, joissa kaupan, teollisuuden ja jopa asuinkerrostalojen hukkalämpö kerätään lämpöpumppujen avulla ja kierrätetään kaukolämpöverkossa.

Hukkalämmön hyödyntäminen kaukolämpöverkossa

- Hukkalämmön hyödyntämiseen ja sen kannattavuuteen liittyy:
  - Lämmön määrä ja saatavuus 24/7/365
  - Lämpöpumpun investointi, käyttö ja huoltokulut
  - Paikallisen energiatuotannon raaka-aineen ostohinta
  - Viranomaisten lait, määräykset ja velvoitteet

- Laskelman taustat:
  - Tampereen kaukolämmön maksama korvaus hukkalämmölle:
    - Kesällä 1 snt/kwh
    - Keväällä ja syksyllä 2 snt/kwh
    - Talvella 3 snt/kwh
  - Lämpöpumpulla kuumalle puolelle tuotettuna omakustannushinta noin 3 snt/kwh

Hukkalämmön hyödyntäminen kaukolämpöverkossa

- Laskelman tulos on, että tällä hetkellä alueella hukkalämmön talteenotto kaukolämpöverkkoon ei ole kannattavaa.
- Tulevaisuudessa lämmön talteenoton teknologia kehittyy nopeasti ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tehtävät rajoitukset ja määräykset voivat muuttaa tilannetta nopeasti.

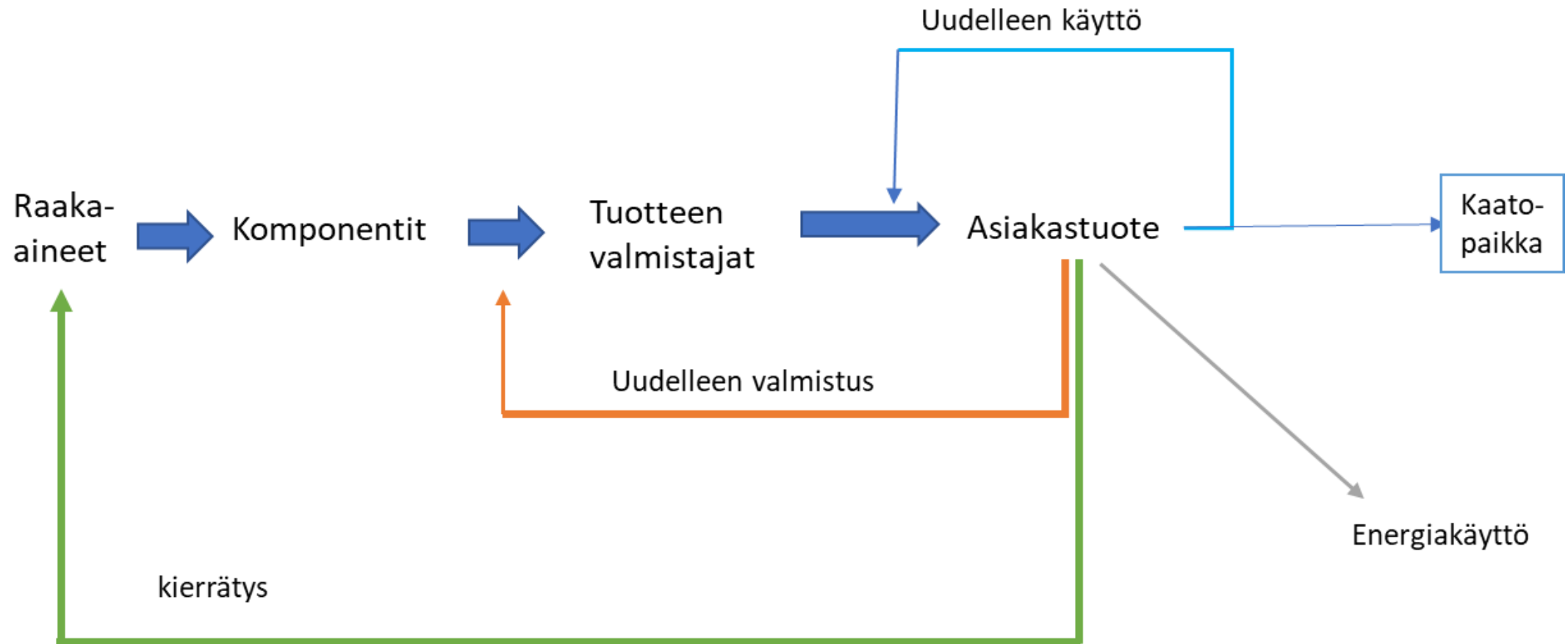
Hukkalämmön hyödyntäminen yrityksessä

- Kaikissa neljässä tarkastelukohteessa kokonaisenergian kulutus ja hukkalämmön tuotto oli niin suurta, että sillä pystyisi korvaamaan valtaosan yrityksen käyttämästä kaukolämmöstä.
- Kaukolämpöä kuluisi vain talven kovimmilla pakkasilla pidempien tuotantokatkojen aikoina kuten viikonloppuisin.
- Jokainen kohde on oma tapauksensa ja kannattavuus pitää laskea erikseen.

KIERRÄTYSVIRRRAT

Jäte- ja sivuvirtakyselyn tulokset

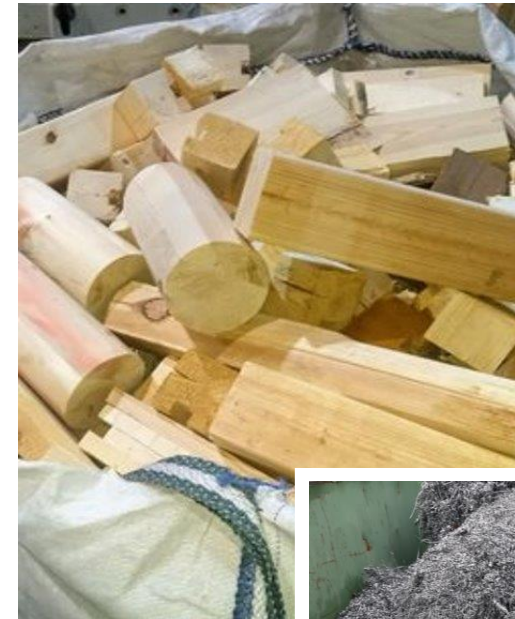
- Nivalan teollisuuskylässä syntyviä jäte- ja sivuvirtoja selvitettiin kyselyn avulla.
- Vastauksia saatiin 39 yritykseltä: metallit tärkein sivuvirta (80 %), muovia tulee lähes kaikissa yrityksissä (77 %)

1. UUDELLEEN KÄYTTÖ

- Erittäin vähän sivuvirtojen uudelleenkäyttöä alueella: annetaan/myydään kuluttajille tarvittaessa (mm. rosteriputket, kankaat, puu ja lasi, muovikontit maataloille)

2. UUDELLEEN VALMISTUS

- Yritykset hakeneet isoille sivuvirtamäärille käyttökohteita itse kotimaassa ja ulkomailla mm. Puolasta ja Saksasta. Kuljetuskustannukset syövät toiminnan kannattavuutta.

Jäte- ja sivuvirtakyselyn tulokset

3. KIERRÄTYS

- Metallin keräys hoidettu hyvin ja sovittu kaikissa yrityksissä kierrätysyritysten (Haanpää, Stena, Kuusakoski jne.) kanssa.
- Paikalliset yritykset keräävät puutavaraa (lavat), jotka käytetään uudelleen tai menevät energiakäyttöön Nivalan Kaukolämpöön.
- Pahvi ja kartonki kerätään useimmissa paikoissa ja kierrätetään jätehuoltoyritysten (Remeo, Vestia) kautta
- Vaaralliset aineet, kuten leikkuunesteet ja öljyt ja SER hoidetaan asianmukaisesti

4. ENERGIÄKÄYTTÖ

- Pakkaus- ja suojamuovit menevät usein sekajätteenä energiakäyttöön
- Puutavaraa polttoon kaukolämpölaitokselle tai työntekijöiden omaan polttoon

5. KAATOPAIKKA

- Kaatopaikalle menevät jätemäärät vähäisiä, esim. rakennusjätettä (eristys- ja kipsilevyjä)

Kierrätyksen haasteet

- Yrityksillä ei tarkkaa tietoa syntyvän jätteen määrästä ja kustannuksista, jolloin ei tunnisteta mahdollisuuksia säästöihin.
- **Kiinnostusta muovin kierrätykseen**, mutta yhteinen kierrätyspiste ongelmallinen.
  - Muovin keräys erikseen on puolet halvempaa kuin poltettavan sekajätteen seassa
  - Oma muovinkeräysastia helpottaa muovin keräystä; muovien lajittelun tehostaminen
- Paperia käytetään entistä enemmän pakkaustäytteenä: paperin ja kartongin keräyksen tehostaminen.
- **Nivalan teollisuuskylän ”Roskasakki”** tehostamaan kierrätystä (Vestia Yrityspalvelut Oy)
- Paikallinen uudelleenkäyttö: myyntipiste netissä, pop-up – myynti.
- Sivuvirtojen hyödyntäminen uusissa tuoteideoissa ja raaka-aineena alueellisesti.

Nopeat kokeilut

- Tulossa yhteisiä työpajoja yrityksille!
- Kehittämiskohteita mm.
  - Ledivalaistus
    - Työteho, turvallisuus, huolto; Huomattavasti alhaisempi energiankulutus pienentää sähkölaskua
  - Muut säästötoimenpiteet
    - Lisäeristykset, ovet, ikkunat yms.
    - Kulutuksen seuranta, analysointi ja optimointi
- Energiavirastolta haettu tukea sähköauton latauspisteen hankintaan NITEKin parkkialueelle.
- Paikallinen myyntipiste ylijäämäraaka-aineille ym.

Kiitos!
